

GENERALINĖS ADVOKATĖS
JULIANE KOKOTT IŠVADA,
pateikta 2011 m. liepos 7 d.¹

I — Įžanga

1. Vienas Europos Sąjungos bendros žemės ūkio politikos (BŽŪP) tikslų – užtikrinti ūkininkams tinkamas pajamas². Tam Sąjunga savo biudžete numato lėšas, iš kurių galima tiesiogiai remti ūkininkų pajamas. Ankstesnė su produkcija susieta parama po 2003 m. reformos laipsniškai buvo „atsieta“ nuo produkcijos ir tapo „bendrajai išmoka“. Tuo buvo siekta, kad ūkininkai, rinkdamiesi, ką sėti, orientuotųsi ne į paramą, o į rinką. Bendrosios išmokos, į kurią ūkininkas gali

pretenduoti, dydis, be kita ko, priklauso³ ir nuo paramos, kurią jis gaudavo prieš reformą, dydžio; lemiamą vaidmenį vaidina 2000–2002 m. laikotarpis.

2. Tam, kad ir pradėdantys ūkininkauti asmenys galėtų pasinaudoti bendrosios išmokos teikiamais privalumais, valstybės narės gali skirti jiems referencines sumas iš vadinamojo „nacionalinio rezervo“, sudaromo daugiausia iš lėšų, sutaupyty mažinant referencines sumas ligšioliniams paramos gavėjams. Šiomis aplinkybėmis Ispanijos *Tribunal Supremo* prašo Teisingumo Teismo išaiškinti, ar

1 — Originalo kalba: vokiečių.

2 — SESV 39 straipsnio 1 dalies b punktas (anksčiau – EB sutarties 33 straipsnio 1 dalies b punktas).

3 — Pagal šiame procese *ratione temporis* taikytiną 2003 m. rugėjo 29 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1782/2003, nustatantį bendrąsias tiesiogines paramos schemų pagal bendrąją žemės ūkio politiką taisykles ir nustatantį tam tikras paramos schemas ūkininkams bei iš dalies pakeičiantį Reglamentus (EEB) Nr. 2019/93, (EB) Nr. 1452/2001, (EB) Nr. 1453/2001, (EB) Nr. 1454/2001, (EB) Nr. 1868/94, (EB) Nr. 1251/1999, (EB) Nr. 1254/1999, (EB) Nr. 1673/2000, (EEB) Nr. 2358/71 ir (EB) Nr. 2529/2001 (OL L 270, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 40 t., p. 269, toliau – Reglamentas Nr. 1782/2003, arba Reglamentas Nr. 1782/2003 dėl bendrosios išmokos). Šis reglamentas buvo panaikintas ir pakeistas 2009 m. sausio 19 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 73/2009, nustatančiu bendrąsias tiesiogines paramos schemų ūkininkams pagal bendrą žemės ūkio politiką taisykles ir nustatančiu tam tikras paramos schemas ūkininkams, iš dalies keičiančiu Reglamentu (EB) Nr. 1290/2005, (EB) Nr. 247/2006, (EB) Nr. 378/2007 ir panaikinančiu Reglamentą (EB) Nr. 1782/2003 (OL L 30, p. 16).

valstybės narės turi teisę „naujais“ ūkininkais⁴ laikyti tik „jaunus“ (ne vyresnius nei 40 metų) ūkininkus, kurie, įsikurdami pirmą kartą, pasinaudojo kita Sąjungos paramos priemone – vadinamąja parama įsikurti⁵, kuria siekiama skatinti kaimo plėtrą.

4. Pagal šio reglamento 29 konstatuojamąją dalį „siekiant nustatyti sumą, kurią ūkininkas turėtų teisę gauti pagal naują schemą, reikėtų remtis sumomis, kurios jam buvo išmokėtos referenciniu laikotarpiu. Siekiant atsižvelgti į specifines situacijas, reikėtų kaupti nacionalinį rezervą. Toks rezervas taip pat galėtų būti naudojamas padedant naujiems ūkininkams dalyvauti schemeje. Bendroji išmoka turėtų būti apskaičiuojama ūkiui“.

II — Teisinis pagrindas

5. Reglamento Nr. 1782/2003 33 straipsnio „Reikalavimų atitikimas“, 1 dalyje nustatyta:

A — Sąjungos teisė

„Ūkininkai gali naudotis bendrosios išmokos schema, jei:

1. Reglamentas Nr. 1782/2003 dėl bendrosios išmokos

<...>

3. Reglamentu Nr. 1782/2003⁶ anksčiau pagal bendrą žemės ūkio politiką vykdytas su produkcija susietas tiesioginis ūkininkų pajamų rėmimas buvo pakeistas viena bendrąja išmoka.

c) jie gavo teisę į išmoką iš nacionalinio rezervu arba ji jiems buvo perleista.“

6. Šio reglamento 42 straipsnyje „Nacionalinis rezervas“ numatyta:

4 — Reglamento Nr. 1782/2003 versijoje vokiečių kalba vartojama gan abstrakti sąvoka „Betriebsinhaber“; versijose kitomis kalbomis vartojamos sąvokos kiek vaizdingesnės: „farmer“, „agriculteur“, „agricoltore“, „agricultor“ arba „landbouwer“. Tačiau visose šio reglamento versijose 2 straipsnio a punkte pateikiama apibrėžime teigiama, kad ūkininkas gali būti ne tik fizinis, bet ir juridinis asmuo arba fizinių ar juridinių asmenų grupė. Kad būtų aiškiau, toliau tekste vartosis sąvoką „Landwirt“ („ūkininkas“).

5 — Pagal 2005 m. rugsėjo 20 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1698/2005 dėl Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) paramos kaimo plėtrai (OL L 277, p. 1, toliau – Reglamentas Nr. 1698/2005, arba Reglamentas Nr. 1698/2005 dėl kaimo plėtrės).

6 — Minėtas 3 išnašoje.

„1. Valstybė narė <...> pereina prie referencinės sumos linijinio procentinio dydžio sumažinimo, kad būtų sudarytas nacionalinis rezervas. Sumažinama ne daugiau nei 3%.

<...>

3. Valstybės narės, remdamosi objektyviais kriterijais ir užtikrindamos vienodas sąlygas ūkininkams bei vengdamos rinkos ir konkurencijos iškreipimo, gali naudoti nacionalinį rezervą referencinėms sumoms prioritetine tvarka skirti ūkininkams, kurie žemės ūkio veiklą pradėjo po 2002 m. gruodžio 31 d. arba 2002 m., tačiau tais metais negavo jokios tiesioginės išmokos.

4. Valstybės narės, remdamosi objektyviais kriterijais ir užtikrindamos vienodas sąlygas ūkininkams bei vengdamos rinkos ir konkurencijos iškreipimo, naudoja nacionalinį rezervą referencinėms sumoms, skirtoms ūkininkams, atsidūrusiems specialioje padėtyje, kurią turi apibrėžti Komisija 144 straipsnio 2 dalyje nurodyta tvarka, nustatyti.

5. Valstybės narės, remdamosi objektyviais kriterijais ir užtikrindamos vienodas sąlygas ūkininkams bei vengdamos rinkos ir konkurencijos iškreipimo, gali naudoti nacionalinį rezervą referencinėms sumoms, skirtoms ūkininkams tose teritorijose, kuriose vykdomos restruktūrizavimo ir (arba) plėtros programos, susijusios su viena ar kita viešojo įsikišimo forma, nustatyti, kad būtų išvengta žemės apleidimo ir (arba) ūkininkams šiose teritorijose būtų kompensuota už konkrečius nuostolius.

7. Valstybės narės pereina prie linijinio teisių į išmokas sumažinimo, jei 3 ir 4 dalyse nurodytiems atvejams jų nacionalinio rezervo nepakanka.

<...>“

2. Įgyvendinimo reglamentas Nr. 795/2004

7. Pagal 2004 m. balandžio 21 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 795/2004, nustatančio išsamias bendrosios išmokos schemas, pateiktos Tarybos reglamente Nr. 1782/2003, įgyvendinimo taisyklės⁷, 2 straipsnio k punktą „Reglamento (EB) Nr. 1782/2003 37 straipsnio 2 dalyje ir 42 straipsnio 3 dalyje „žemės ūkio veiklą pradedantys ūkininkai“ – fizinis ar juridinis asmuo, savo vardu ir savo rizika nevykdamas jokios žemės ūkio veiklos, taip pat toks asmuo penkerius metus iki užsiimančios nauja žemės ūkio veikla negali būti vykdamas juridinio asmens, užsiimančio žemės ūkio veikla, kontrolės.

Juridinio asmens atveju kontroliuojantis juridinį asmenį fizinis (-iai) asmuo (-ys) savo vardu ir savo rizika negali būti vykdamas jokios žemės ūkio veiklos ar penkerius metus iki

<...>

⁷ — OL L 141, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 44 t., p. 226, toliau – Įgyvendinimo reglamentas Nr. 795/2004.

juridiniam asmeniui užsiimant žemės ūkio veikla negalėjo kontroliuoti juridinio asmens, vykdančio žemės ūkio veiklą“.

jaunųjų ūkininkų įsikūrimą;

<...>“

8. Pagal šio Įgyvendinimo reglamento 6 straipsnio 1 dalį:

„Jei valstybė narė pasinaudoja Reglamento (EB) Nr. 1782/2003 42 straipsnio 3 ir 5 dalyse numatytomis galimybėmis, laikydamiesi šiame skirsnyje nustatytų sąlygų ir remdamiesi aptariamoms valstybės narės nustatytais objektyviais kriterijais ūkininkai gali gauti teises į išmokas iš nacionalinio rezervo.“

10. Šio reglamento 22 straipsnio, pavadinto „Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas“, 1 dalyje nustatyta:

„Parama, numatyta 20 straipsnio a punkto ii papunktyje, skiriama asmenims, kurie:

3. Reglamentas Nr. 1698/2005 dėl kaimo plėtros

a) yra jaunesni nei 40 metų amžiaus ir pirmą kartą kuriasi kaip valdos valdytojai;

9. Reglamento Nr. 1698/2005⁸ 20 straipsnyje, esančiame IV antraštinėje dalyje „Parama kaimo plėtrai“, nustatyta:

b) turi pakankamus profesinius įgūdžius ir kompetenciją;

„Parama, skirta žemės ūkio ir miškininkystės sektoriaus konkurencingumui, apima:

c) pateikia ūkininkavimo veiklos plėtros verslo planą.“

a) priemonės, skirtas žinioms skatinti ir žmogiškajam potencialui didinti per:

B — *Ispanijos teisė*

<...>

8 — Minėtas 5 išnašoje.

11. Ispanijos Karaliaus dekreto Nr. 1470/2007 dėl tiesioginių išmokų žemės ūkiui

taikymo⁹, kurį 2007 m. lapkričio 2 d. Žemės ūkio, žuvininkystės ir maisto ministrės pasiūlymu priėmė Ministrų Taryba, 1 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad juo siekiama nustatyti pagrindines taisykles, be kita ko, taikomas ir Reglamente Nr. 1782/2003 numatyti bendrajai išmokai.

12. Šio Karaliaus dekreto 9 straipsnio 2 dalyje nurodyta:

„Įvykdžius nustatytas sąlygas, teisės į bendrąsias išmokas iš nacionalinio rezervo skiriamos:

<...>

b) jaunesiems ūkininkams, kurie pirmą kartą įsikūrė pagal Kaimo plėtros programą, parengtą vadovaujantis Reglamentu Nr. 1698/2005 [dėl kaimo plėtros], viename iš Reglamente Nr. 1782/2003 VI priede nurodytų sektorių, išskyrus sėklų gamybą, ir kurie negavo teisių į tiesiogines išmokas iš nacionalinio rezervo.“

13. Karaliaus dekretas Nr. 1470/2007 buvo panaikintas 2008 m. spalio 3 d. Karaliaus dekretu Nr. 1612/2008, kuris savo ruožtu

panaikintas 2009 m. lapkričio 13 d. Karaliaus dekretu Nr. 1680/2009; tačiau jo turinys buvo perkeltas į abu jį panaikinančius Karaliaus dekretus.

III — Faktinės aplinkybės ir prejudicinis klausimas

14. Pasak prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo, *Unió de Pagesos de Catalunya* yra didžiausia Katalonijos žemės ūkio profesinė sąjunga.

15. 2008 m. spalio 27 d. ji *Tribunal Supremo* pateikė ieškinį¹⁰ ir paprašė pripažinti negaliojančiais kai kuriuos Karaliaus dekreto Nr. 1470/2007 straipsnius, tarp jų ir 9 straipsnio 2 dalies b punktą, nes jame jaunesiems ūkininkams, norintiems gauti bendrąją išmoką, nustatoma nauja sąlyga, nenumatyta šioje byloje tiesiogiai taikomoje Sąjungos normoje – Reglamente Nr. 1782/2003 42 straipsnio 3 dalyje. Pasak *Unió de Pagesos de Catalunya*, šioje normoje jaunųjų ūkininkų galimybė gauti bendrąją išmoką visiškai nesiejama su pirmą kartą įsikuriant gaunama parama.

16. *Tribunal Supremo* pritaria *Unió de Pagesos de Catalunya* nuomonei, kad Karaliaus dekreto Nr. 1470/2007 9 straipsnio 2 dalies b punktu sukuriamas nelygi padėtis, dėl kurios

10 — Remiantis pagrindinėje byloje ir procese Teisingumo Teisme dalyvaujančios *Coordinadora de Organizaciones de Agricultores y Ganaderos – Iniciativa Rural del Estado Español* (Ispanijos ūkininkų ir galvijų augintojų sąjungų asociacija – Ispanijos valstybės iniciatyva kaimo plėtrai skatinti) pateikta informacija.

9 — Paskelbtas 2007 m. lapkričio 3 d. *Boletín Oficial del Estado*.

atsiranda diskriminacija tarp jaunųjų ūkininkų ir kuri prieštarauja Bendrijos normų viršenybės principui.

IV — Teisinis įvertinimas

A — Prejudicinio klausimo priimtinumas

17. *Tribunal Supremo*, manydamas, jog priimant sprendimą pagrindinėje byloje būtina, kad Teisingumo Teismas išaiškintų Reglamento Nr. 1782/2003 42 straipsnio 3 dalį, nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar 2007 m. lapkričio 2 d. Karaliaus dekretu Nr. 1470/2007 9 straipsnio 2 dalies b punktas, kuriame, siekiant gauti teisę į bendrąją išmoką iš nacionalinio rezervo, nustatoma sąlyga, kad ji skiriama tiems jaunesiems ūkininkams, kurie pirmą kartą įsikūrė pagal Kaimo plėtros programą, sudarytą vadovaujantis Reglamentu Nr. 1698/2005, atitinka Reglamento Nr. 1782/2003 42 straipsnio 3 dalį?“

18. Procese Teisingumo Teisme dalyvavo *Coordinadora de Organizaciones de Agricultores y Ganaderos – Iniciativa Rural del Estado Español* (toliau – *Coordinadora*), Ispanijos, Vokietijos, Graikijos, Austrijos vyriausybės ir Komisija. Austrijos vyriausybė pateikė tik rašytines pastabas, kiti dalyviai pareiškė nuomonę ir raštu, ir žodžiu.

19. *Tribunal Supremo* prašyme priimti prejudicinį sprendimą, viena vertus, tvirtina, kad neabejojantis, kad Reglamento Nr. 1782/2003 išaiškinimas yra svarbus siekiant išspręsti pagrindinę bylą. Tačiau jis atkreipia dėmesį į tai, kad ginčijamas Karaliaus dekretas Nr. 1470/2007 jau panaikintas, bet jo turinys perkeltas į vėlesnius Karaliaus dekretus, todėl ginčijama nuostata išlieka svarbi, nes tas pats klausimas gali kilti nagrinėjant panašias bylas ateityje.

20. Tai sukelia abejonių, ar Teisingumo Teismo atsakymas į prejudicinį klausimą tikrai būtinas sprendimui pagrindinėje byloje priimti, ar jis būtų reikšmingas tik būsimoms byloms.

21. Šias abejones dar labiau sustiprina Ispanijos vyriausybės pateiktos pastabos. Ji pareiškė: kadangi Karaliaus dekretas Nr. 1470/2007 jau panaikintas, prejudicinis klausimas nebėra svarbus nagrinėjant *Unió de Pagesos de Catalunya* pateiktą ieškinį dėl šio dekretu pripažinimo negaliojančiu ir todėl yra nepriimtinas.

22 Pagal nusistovėjusią *Tribunal Supremo* praktiką tiesioginį ieškinį dėl bendrųjų normų galima pareikšti siekiant pašalinti iš teisės sistemos teisės aktų leidėjo priimtas neteisėtas normas, o ne siekiant sprendimo dėl individualių prašymų. Todėl pagal teismo praktiką, jei ginčijama nuostata per sprendimo priėmimą jau nebegalioja, nes buvo iš teisės sistemos pašalinta kitaip, tiesioginis ieškinyš netenka prasmės.

23. Vadovaudamasis šia praktika *Tribunal Supremo* atsisakė nagrinėti ankstesnį *Unió de Pagesos de Catalunya* ieškinį dėl Karaliaus dekreto, kuris buvo pakeistas ir panaikintas ginčijamu Karaliaus dekretu Nr. 1470/2007, pripažinimo negaliojančiu. Be to, *Tribunal Supremo* nutraukė kitos ūkininkų sąjungos ieškinio, kuriuo buvo siekiama Karaliaus dekreto Nr. 1470/2007 pripažinimo negaliojančiu, nagrinėjimą, motyvuodamas tuo, kad jis jau panaikintas Karaliaus dekretu Nr. 1612/2008. Todėl, Ispanijos vyriausybės manymu, pagrindinę bylą reikia nutraukti, nes nebeliko ginčo objekto.

24. Teisingumo Teismas paprašė *Tribunal Supremo* paaiškinti¹¹, kiek atsakymas į prejudicinį klausimą yra reikalingas sprendimui pagrindinėje byloje priimti.

11 — Pagal Procedūros reglamento 104 straipsnio 5 dalį.

25. Atsakyme *Tribunal Supremo* teigia, kad Karaliaus dekreto Nr. 1470/2003 panaikimas nesukelia abejonių dėl prejudicinio klausimo priimtimumo. Tai tvirtindamas jis, pirma, pakartoja, kad vėlesniuose dekretuose egzistuoja ta pati nuostata, antra, teigia, kad jo praktika, kuria remiasi Ispanijos vyriausybė, šiuo atveju netaikytina, nes dekretas buvo panaikintas ne bylos nagrinėjimo metu. Todėl *Unió de Pagesos de Catalunya* ieškinyš išlieka aktualus.

26. Pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką SESV 267 straipsnyje numatyta procedūra yra Teisingumo Teismo ir nacionalinių teismų bendradarbiavimo priemonė, kuria remdamasis Teisingumo Teismas nacionaliniams teismams pateikia ES teisės išaiškinimus, kurių jiems reikia sprendžiant pateiktus ginčus¹².

27. Jei Teisingumo Teismui pateikiamas prejudicinis klausimas, iš esmės laikoma, kad jis yra svarbus sprendimui pagrindinėje byloje priimti¹³.

12 — 2006 m. liepos 4 d. Sprendimas *Adeneler ir kt.* (C-212/04, Rink. p. I-6057, 40 punktas), 2009 m. kovo 24 d. Sprendimas *Danske Slagterier* (C-445/06, Rink. p. I-2119, 65 punktas), 2010 m. spalio 14 d. Nutartis *Reinke* (C-336/08, 13 punktas) ir 2010 m. lapkričio 9 d. Sprendimas *VB Pénzügyi Lízing* (C-137/08, Rink. p. I-10847, 37 punktas).

13 — 2008 m. gruodžio 16 d. Sprendimas *Cartesio* (C-210/06, Rink. p. I-9641, 67 punktas), 2010 m. birželio 22 d. Sprendimas *Melki* (C-188/10 ir C-189/10, Rink. p. I-5667, 27 punktas) ir 2010 m. spalio 12 d. Sprendimas *Rosenblatt* (C-45/09, Rink. p. I-9391, 33 punktas).

28. Tačiau nacionalinio teismo pateiktą prašymą priimti prejudicinį sprendimą Teisingumo Teismas gali atmesti, tik jei yra akivaizdu, jog prašymas išaiškinti Sąjungos teisę visiškai nesusijęs su pagrindinės bylos faktais ar dalyku, kai problema hipotetinė arba kai jam nežinomos faktinės aplinkybės ar teisinės aplinkybės, kad galėtų naudingai atsakyti į jam pateiktus klausimus¹⁴.

29. Teisingumo Teismo užduotis nagrinėjant prašymus priimti prejudicinį sprendimą yra padėti vykdyti teisingumą valstybėse narėse, o ne patarti bendrais ar hipotetiniais klausimais¹⁵.

30. *Tribunal Supremo*, atsakydamas į Teisingumo Teismo prašymą paaiškinti, grindžia prejudicinio klausimo svarbą sprendimui pagrindinėje byloje priimti tuo, kad ginčijamo, šiuo metu jau panaikinto Karaliaus dekreto Nr. 1470/2007 9 straipsnio 2 dalies b punkto materialinė teisės norma buvo perkelta į vėlesnius dekretus; tai veikia sustiprina pirmąjį išpūdį, kad atsakymas į šį klausimą reikalingas ne sprendimui pagrindinėje byloje priimti, o gali būti reikalingas nagrinėjant būsimus ieškinius, nukreiptus prieš minėtą

dekretą pakeitusius dekretus. Laikantis šios nuomonės, prejudicinis klausimas būtų hipotetinio pobūdžio ir todėl nepriimtinas.

31. Tačiau *Tribunal Supremo* taip pat paaiškina, kad nagrinėjamu atveju jo praktika, pagal kurią ieškinių, kuriais siekiama pripažinti negaliojančiais tuo metu jau kitaip panaikintus dekretus, dalykas išnyksta, netaikytina, nes ginčijamas Dekretas Nr. 1470/2007 buvo panaikintas ne bylos nagrinėjimo metu; todėl pagrindinėje byloje pateiktas ieškinys išlieka aktualus. Būtų buvę pageidautina sulaukti išsamesnių paaiškinimų, kad pagal Ispanijos teisę dekretai, panaikinti dar prieš pareiškiant ieškinį, gali būti paskelbti negaliojančiais, tačiau dekretai, panaikinti jau pradėjus nagrinėti ieškinį teisme, negali. Tačiau, atsižvelgiant į aiškų *Tribunal Supremo* tvirtinimą, kad *Unió de Pagesos de Catalunya* ieškinys tebėra aktualus, prejudicinis klausimas laikytinas svarbiu sprendimui pagrindinėje byloje priimti ir todėl priimtina.

B — Atsakymas į prejudicinį klausimą

32. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar suderinama su Reglamento Nr. 1782/2003 42 straipsnio 3 dalimi tai, kad valstybė narė šioje nuostatoje numatyta galimybę suteikti naujiems ūkininkams teisę į bendrąsias išmokas iš

14 — Žr. 13 punkte minėtus sprendimus.

15 — 2003 m. birželio 12 d. Sprendimas *Schmidberger* (C-112/00, Rink. p. I-5659, 32 punktas), 2009 m. rugsėjo 8 d. Sprendimas *Budejovický Budvar* (C-478/07, Rink. p. I-7721, 64 punktas), 2010 m. kovo 11 d. Sprendimas *Attanasio Group* (C-384/08, Rink. p. I-2055, 28 punktas).

nacionalinio rezervo taiko tik jauniems ūkininkams, kurie pirmą kartą įsikūrė pagal Kaimo plėtros programą, sudarytą vadovaujantis Reglamentu Nr. 1698/2005.

nacionalinį rezervą Teisingumo Teismas yra patvirtinęs dar Sprendime *Elbertsen*¹⁶.

1. Šalių argumentai

33. *Coordinadora*, Ispanijos, Vokietijos ir Austrijos vyriausybės siūlo į šį klausimą atsakyti teigiamai.

34. Jų teigimu, Reglamento Nr. 1782/2003 42 straipsnio 3 dalyje valstybėms narėms suteikiama teisė savo nuožiūra nuspręsti, ar naujiems ūkininkams skirti bendrasis išmokas iš nacionalinio rezervo. Jei valstybė narė pasinaudoja šia galimybe, jos diskrecija šiuo atžvilgiu ribojama tik tiek, kad ji turi taikyti objektyvius kriterijus, užtikrinti vienodas sąlygas ūkininkams ir vengti rinkos ir konkurencijos iškraipymo. Ispanija, naudodamasi kriterijais, numatytais Reglamentu Nr. 1698/2005 22 straipsnio 1 dalyje suteikiant paramą pirmą kartą besikuriantiems jauniems ūkininkams, šių reikalavimų nepažeidžia. Valstybių narių diskreciją naudojant

35. Be to, Ispanijos vyriausybė taip pat tvirtina, kad, aiškinant Reglamentą Nr. 1782/2003, reikia atsižvelgti ir į po 2003 m. reformos įvykusį bendros žemės ūkio politikos atnaujinimą. Po reformos du ligšioliniai BŽŪP ramsčiai – viena vertus, rinkos kainų palaikymas ir pajamų rėmimas ir, kita vertus, kaimo plėtra – nebėra aiškiai atskirti, o veikia vienas kitą papildoma ir persipina, tačiau didesnė svarba aiškiai teikiama kaimo plėtrai¹⁷. Kaip tik šias tendencijas ir atitinka ginčijamoje nuostatoje atlikta sąsaja.

36. Kalbėdama apie vienodo požiūrio reikalavimą, Austrijos vyriausybė pažymi, kad jaunieji ūkininkai, apibrėžiami Reglamentu Nr. 1698/2005 22 straipsnio 1 dalyje, turi būti ypač remiami ir todėl nėra tokioje pačioje padėtyje kaip kiti nauji ūkininkai. Jos manymu,

16 — 2009 m. spalio 22 d. Sprendimas *Elbertsen* (C-449/08, Rink. p. I-10241).

17 — Šiuo atžvilgiu Ispanijos vyriausybė ypač atkreipia dėmesį į Reglamento Nr. 1698/2005 pirmą konstatuojamąją dalį, pagal kurią „kaimo plėtros politika turėtų padėti vykdyti ir papildyti bendros žemės ūkio politikos rinkos ir pajamų rėmimo politiką ir taip padėti pasiekti Sutartyje nustatytus tos politikos tikslus“, ir į Reglamento Nr. 1782/2003 penktą konstatuojamąją dalį, pagal kurią šiuo reglamentu siekiama sukurti laipsniško tiesioginių išmokų mažinimo sistemą; taip sutauptos lėšos turėtų būtų panaudotos kaimo plėtrai finansuoti.

bet kuriuo atveju nevienodą požiūrį netgi į panašioje padėtyje atsidūrusius ūkininkus galima būtų objektyviai pateisinti, ypač turint galvoje siekį skatinti kaimo plėtrą. Vokietijos vyriausybė taip pat neįžvelgia jokios diskriminacijos, tačiau, jos teigimu, tai galiausiai turės įvertinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

37. Vokietijos vyriausybė taip pat pažymi, kad Įgyvendinimo reglamento Nr. 795/2004 2 straipsnio k punkte pateikiama tik minimali žemės ūkio veiklą pradedančių ūkininkų, iš kurių valstybės narės gali pagal objektyvius kriterijus pasirinkti gausiančius paramą, apibrėžtis. Valstybių narių diskrecija nustatant šiuos kriterijus esą pabrėžiama ir Įgyvendinimo reglamento Nr. 795/2005 6 straipsnio 1 dalyje.

38. Graikijos vyriausybė iš esmės pritaria *Coordinadora* ir kitų vyriausybių požiūriui, tačiau mano, kad Ispanijos teisės nuostata nesuderinama su Reglamento Nr. 1782/2003 42 straipsnio 3 dalimi todėl, kad joje atsižvelgiama tik į tuos jaunuosius ūkininkus, kuriems parama pirmą kartą išiku-riant buvo suteikta vadovaujantis Reglamen-tu Nr. 1698/2005, ir nemato jokių objektyvių

priežasčių, kodėl neremiami ir tie jaunieji ūkininkai, kuriems parama pirmą kartą išiku-riant buvo suteikta vadovaujantis ankstesniu Reglamentu Nr. 1257/1999.

39. Komisija laikosi nuomonės, kad Kara-liaus dekreto Nr. 1470/2007 9 straipsnio 2 da-lies b punktas nesuderinamas su Reglamento Nr. 1782/2003 42 straipsnio 3 dalimi, nes pa-žeidžia vienodo požiūrio principą. Komisi-jos teigimu, viena vertus, atsižvelgiama tik į jaunos naujus ūkininkus, kita vertus, diskri-minuojami ir kai kurie jaunieji ūkininkai, nes reikalaujama, kad pirmą kartą įsikurdami jie būtų gavę paramą pagal Kaimo plėtros pro-gramą ir kad dirbtų tam tikruose sektoriuose.

2. Nagrinėjimas

a) Įžanginės pastabos

40. Pagal Karaliaus dekreto Nr. 1470/2007 9 straipsnio 2 dalies b punktą teisė gauti iš-moką iš nacionalinio rezervo siejama su ketu-riomis sąlygomis.

41. Pirmą, ūkininkas turi būti jaunas, an-tra, pirmą kartą įsikurdamas jis turi būti

gavęs paramą pagal Kaimo plėtros programą, parengtą vadovaujantis Reglamentu Nr. 1698/2005. Kaip matyti iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą, abi šios sąlygos susijusios su Reglamente Nr. 1698/2005 22 straipsniu, pagal kurį parama pirmą kartą įsikuriantiems jauniems ūkininkams¹⁸, numatyta to paties reglamento 20 straipsnio a punkto ii papunktyje, skiriama asmenims, kurie: a) yra jaunesni nei 40 metų amžiaus ir pirmą kartą kuriasi kaip valdos valdytojai; b) turi pakankamus profesinius įgūdžius ir kompetenciją; c) pateikia ūkininkavimo veiklos plėtros verslo planą.

42. Trečia, Karaliaus dekreto Nr. 1470/2007 9 straipsnio 2 dalies b punkte reikalaujama, kad jaunasis ūkininkas dirbtų tam tikrame sektoriuje, t. y. viename iš Reglamento Nr. 1782/2003 VI priede nurodytų sektorių, išskyrus sėklų gamybą. Ketvirta, jaunasis ūkininkas neturi būti gavęs tiesioginių išmokų iš nacionalinio rezervo.

43. Nė viena iš šių keturių sąlygų neminama Reglamente Nr. 1782/2003 42 straipsnio 3 dalyje, kurioje nustatyta, kad valstybės

narės, remdamosi objektyviais kriterijais ir užtikrindamos vienodas sąlygas ūkininkams bei vengdamos rinkos ir konkurencijos iškreipimo, gali naudoti nacionalinį rezervą referencines sumas prioritetine tvarka skirti ūkininkams, kurie žemės ūkio veiklą pradėjo po 2002 m. gruodžio 31 d. arba 2002 m., tačiau tais metais negavo jokių tiesioginės išmokos.

44. Nors prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas savo prašyme mini visas keturias sąlygas, numatytas Ispanijos teisės nuostatoje, prejudicinį klausimą jis uždavė tik dėl dviejų pirmųjų. Todėl daugiausia dėmesio skirsiu dviem pirmosioms sąlygoms, t. y. tam, kad ūkininkas turi būti jaunas ir kad jis pirmą kartą įsikurdamas turi būti gavęs paramą pagal Reglamentą Nr. 1698/2005 dėl kaimo plėtros. Atsakius į šį klausimą gali paaiškėti, kad reikia arba nereikia platesnių paaiškinimų dėl likusių dviejų sąlygų.

b) Su klausimu „ar“ susijusi diskrecija

45. Pirmiausia reikėtų pažymėti, kad pagal Reglamente Nr. 1782/2003 42 straipsnio 3 dalį valstybės narės savo nuožiūra gali nuspręsti, ar apskritai pasinaudoti joje numatyta galimybe, ar ne. Šioje nuostatoje aiškiai pasakyta,

18 — Reglamente Nr. 1698/2005 versijoje vokiečių kalba vartojama sąvoka „Junglandwirte“, tačiau atsižvelgdama į versijas kitomis kalbomis ir dėl tikslesnio gretinimo su „naujais“ ūkininkais vartojama sąvoka „junge Landwirte“ („jaunieji ūkininkai“).

kad valstybės narės „gali“ naudoti nacionalinį rezervą prioritetine tvarka skirti ūkininkams referencines sumas¹⁹. Tai patvirtina ir Įgyvendinimo reglamento Nr. 795/2004 6 straipsnio 1 dalis: „Jei valstybė narė pasinaudoja Reglamento (EB) Nr. 1782/2003 42 straipsnio 3 ir 5 dalyse numatytais galimybėmis <...>.“

matyti, kad *Ministerio Fiscal*²⁰ pagrindinėje byloje laikėsi nuomonės, jog valstybėms narėms Reglamento Nr. 1782/2003 42 straipsnio 3 dalyje suteikta galimybė skirti išmokas iš nacionalinio rezervo neapribojama šioje normoje minima naujų ūkininkų tikslinė grupė, veikiau tik nustatoma, kad šiai grupei išmokos skirtinos prioriteto tvarka.

46. Tačiau vis dar lieka neaišku, ar ir, jei taip, kokio masto diskreciją valstybės narės turi nustatyti konkrečias minėtų referencinių sumų skyrimo sąlygas, ypač gavėjų grupę.

48. Tokią interpretaciją paneigia ir nacionalinio rezervo tikslas, ir Reglamento Nr. 1782/2003 42 straipsnio struktūra.

c) Dėl Reglamento Nr. 1782/2003 42 straipsnio 3 dalies taikymo srities

47. Prieš imantis nagrinėti su klausimu „kaip“ susijusios diskrecijos problemą reikia tiksliau apibrėžti Reglamento Nr. 1782/2003 42 straipsnio 3 dalies taikymo sritį. Iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą

49. Šio reglamento 29 konstatuojamojoje dalyje teigiama, kad nacionalinį rezervą reikėtų kaupti siekiant atsižvelgti į specifines situacijas; toks rezervas taip pat galėtų būti naudojamas padedant naujiems ūkininkams dalyvauti išmokų scheme. Jei pagal Reglamento Nr. 1782/2003 42 straipsnio 3 dalį išmokos galėtų būti skiriamos ne vien naujiems, o visiems ūkininkams, tarp jų ir naujiems ūkininkams prioriteto tvarka, tai reikštų, kad neatsižvelgiama į ypatingą nacionalinio rezervo tikslą. Juk tokiu atveju, kitaip nei šios nuostatos 4 ir 5 dalyse, 3 dalyje nebūtų išskiriama jokia tikslinė grupė. Graikijos vyriausybė pastebi, kad nacionalinis rezervas netektų bet

19 — Teisingumo Teismas dar Sprendime *Elbertsen* (minėtas 16 išnašoje, 28 punktą) yra konstatavęs, kad Reglamento Nr. 1782/2003 42 straipsnio 3 dalyje valstybėms narėms akivaizdžiai suteikiama galimybė pasirinkti, ar naudoti nacionalinį rezervą toje nuostatoje numatytais situacijomis.

20 — Ispanijos prokuratūra.

kokios prasmės, jeigu jis, sukurtas linijiškai mažinant visiems ūkininkams skiriamas referencines sumas, paskui vėl būtų išmokamas visiems ūkininkams.

b punkte nustatant, kad išmokas galima skirti tik jaunesiems ūkininkams, kurie pirmą kartą įsikurdami gavo paramą pagal Reglamentą Nr. 1698/2005 dėl kaimo plėtros.

d) Su klausimu „kaip“ susijusi diskrecija

50. Kaip teisingai pastebi Vokietijos vyriausybė, žodžių junginys „prioriteto tvarka“ veikiau žymi Reglamento Nr. 1782/2003 42 straipsnio 3–5 dalių tarpusavio santykį. Pagal šios nuostatos 4 dalį valstybės narės „naudoja“ nacionalinį rezervą skirti išmokas ūkininkams, atsidūrusiems specialioje padėtyje, o pagal 3 ir 5 dalis jos „gali“ jį naudoti. 3 dalyje numatyta galimybė turi pirmenybę prieš 5 dalyje numatytą galimybę skirti išmokas ūkininkams, dirbantiems tam tikrose teritorijose. 7 dalyje nurodoma, kad jei 3 ir 4 dalyse nurodytais atvejais nacionalinio rezervo nepakanka, valstybės narės pereina prie linijinio teisių į išmokas sumažinimo. Tačiau tai nėra numatyta 5 dalies atvejais; į juos gali būti atsižvelgiama tik tuomet, jei nacionalinio rezervo pakanka 3 ir 4 dalyse nurodytais atvejais.

52. Kalbant apie tai, ar toks asmenų, turinčių teisę gauti išmoką, apribojimas nacionaliniu lygmeniu yra leistinas, pirmiausia reikėtų konstatuoti, kad Reglamento Nr. 1782/2003 42 straipsnio 3 dalyje valstybėms narėms suteikiama tam tikra diskrecija ir nustatant konkrečias sąlygas, kuriomis galima skirti referencines sumas iš nacionalinio rezervo. Tai rodo, kad Reglamentu Nr. 1782/2003 42 straipsnio 3 dalyje yra akivaizdžių spragų, kurias reikia užpildyti ir kad tai bent jau iš dalies turi padaryti valstybės narės.

51. Taigi Reglamento Nr. 1782/2003 42 straipsnio 3 dalis taikytina tik konkrečiai joje apibrėžtiems naujiems ūkininkams. Ši asmenų grupė dar labiau apribojama Karaliaus dekreto Nr. 1470/2007 9 straipsnio 2 dalies

53. Reglamento Nr. 1782/2003 42 straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad valstybės narės, nusprendusios pasinaudoti joje numatyta galimybe, skirdamos referencines sumas turi taikyti objektyvius kriterijus, užtikrinti ūkininkams vienodas sąlygas ir vengti rinkos bei konkurencijos iškreipimo. Įgyvendinimo reglamento Nr. 795/2004 6 straipsnyje

nustatytos tam tikros taisyklės, kaip apskaičiuoti taip nustatytinų teisių į išmokas skaičių ir vertę. Tačiau ir šioje nuostatoje daroma nuoroda į objektyvius kriterijus, kuriuos turi nustatyti valstybės narės.

54. Taigi, jei kriterijus, kuriais vadovaujantis naujiems ūkininkams gali būti skiriamos referencinės sumos iš nacionalinio rezervo, nustato valstybės narės, logiška, kad šiuo atžvilgiu juos turi turėti tam tikrą diskreciją. Tai aiškiai pažymėta ir Įgyvendinimo reglamento Nr. 795/2004 5 konstatuojamojoje dalyje.

55. Todėl konstatuotina, kad Reglamento Nr. 1782/2003 42 straipsnio 3 dalyje nėra jokių nuorodų į tai, jog valstybėms narėms draudžiama savo nuožiūra iš naujų ūkininkų išskirti siauresnę asmenų, turinčių teisę gauti referencines sumas iš nacionalinio rezervo, grupę. Taip pat ir tai, kad Įgyvendinimo reglamento Nr. 795/2004 2 straipsnio „Savokų apibrėžimai“ k punkte apibrėžiama, kas laikytinas nauju ūkininku, arba, tiksliau tariant, „žemės ūkio veiklą pradedančiu ūkininku“, leidžia tvirtinti, kad valstybių diskrecijai priklauso ir galimybė išmokas iš nacionalinio rezervo skirti ne visiems naujiems ūkininkams.

56. Tačiau valstybės narės, naudodamosi joms suteikta diskrecija, turi vadovautis, pirma, minėtais reglamentų Nr. 1782/2003 ir

Nr. 795/2004 reikalavimais ir taisyklėmis ir, antra, tokiais atvejais taikytina teismų praktika. Pagal ją valstybės narės, priimdamos Sąjungos teisę įgyvendinančias priemones, turi naudotis diskrecija, be kita ko, paisydamos bendrųjų Sąjungos teisės principų, kuriems priklauso ir proporcingumo bei nediskriminavimo principai²¹. Be to, tokios įgyvendinimo priemonės turi atitikti pagrindines teises²². Taip pat nacionalinės teisės aktas, priimtas įgyvendinant bendrą žemės ūkio politiką, neturėtų būti formuluojamas ar taikomas taip, kad pažeistų šios politikos tikslus²³.

i) Objektyvių kriterijų egzistavimas

57. Reglamento Nr. 1698/2005 22 straipsnyje nurodyti kriterijai, kuriais remiamasi ginčijamoje Ispanijos teisės nuostatoje, tai yra, kad

21 — 2002 m. birželio 20 d. Sprendimas *Mulligan ir kt.* (C-313/99, Rink. p. I-5719, 35 punktas), 2007 m. sausio 11 d. Sprendimas *Piek* (C-384/05, Rink. p. I-289, 34 punktas) ir 2011 m. gegužės 5 d. Sprendimas *Etling ir Etling* (C-230/09 ir C-231/09, Rink. p. I-3097, 74 punktas).

22 — Sprendimas *Etling ir Etling* (minėtas 21 išnašoje, 74 punktas), žr. ir 2011 m. kovo 1 d. Nutartį *Chartry* (C-457/09, Rink. p. I-819, 22 punktas).

23 — Sprendimas *Etling ir Etling* (minėtas 21 išnašoje, 75 punktas).

parama gali būti skiriama asmenims, kurie: a) yra jaunesni nei 40 metų amžiaus ir pirmą kartą kuriasi kaip valdos valdytojai; b) turi pakankamus profesinius įgūdžius ir kompetenciją; c) pateikia ūkininkavimo veiklos plėtros verslo planą, be jokių abejonų, yra objektyvūs kriterijai, atitinkantys Reglamento Nr. 1782/2003 42 straipsnio 3 dalies pirmąjį reikalavimą.

narės, įgyvendindamos Sąjungos teisę, privalo ją gerbti (šios Chartijos 51 straipsnio 1 dalis²⁵).

ii) Vienodo požiūrio principas

58. Sunkiau įvertinti, ar pakankamai atsižvelgiama ir į Reglamento Nr. 1782/2003 42 straipsnio 3 dalies antrąjį reikalavimą užtikrinti ūkininkams vienodas sąlygas.

59. Šiuo atžvilgiu ypač pažymėtina, kad pagal Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Pagrindinių teisių chartija) 21 straipsnio 1 dalį draudimas diskriminuoti dėl amžiaus yra pagrindinė teisė²⁴, ir valstybės

60. Pagal nusistovėjusią teismo praktiką²⁶ vienodo požiūrio arba nediskriminavimo principas, kurio specifinė išraiška ir yra draudimas diskriminuoti dėl amžiaus²⁷, reikalauja, kad panašios situacijos nebūtų vertinamos skirtingai, o skirtingos situacijos – vienodai, nebent toks vertinimas būtų objektyviai pagrįstas. Skirtingas situacijas apibūdinančius elementus ir jų panašumą reikia apibrėžti ir įvertinti, be kita ko, atsižvelgiant ir į teisės akto, kuriuo nagrinėjamas skirtumas nustatytas, paskirtį ir tikslą²⁸. Be to, reikia atsižvelgti į srities, kuriai nagrinėjamas aktas priklauso, principus ir tikslus²⁹.

24 — Žr. 2009 m. liepos 7 d. generalinio advokato Y. Bot išvadą 2010 m. sausio 19 d. byloje *Kücükdeveci* (C-555/07, Rink. p. I-365, 77 punktas).

25 — Žr. 2010 m. spalio 5 d. Sprendimą *McB*. (C-400/10 PPU, Rink. p. I-8965, 51 punktas) ir 2010 m. gruodžio 22 d. Sprendimą *DEB Deutsche Energiehandels- und Beratungsgesellschaft* (C-279/09, Rink. p. I-13849, 30 punktas).

26 — 2005 m. gruodžio 6 d. Sprendimas *ABNA ir kt.* (C-453/03, C-11/04, C-12/04 ir C-194/04, Rink. p. I-10423, 63 punktas), 2008 m. gruodžio 16 d. Sprendimas *Arcelor Atlantique et Lorraine ir kt.* („Arcelor“, C-127/07, Rink. p. I-9895, 23 punktas), 2009 m. liepos 7 d. Sprendimas *S.P.C.M. ir kt.* (C-558/07, Rink. p. I-5783, 74 punktas) ir 2011 m. kovo 1 d. Sprendimas *Association Belge des Consommateurs Test-Achats ir kt.* („Test Achats“, C-236/09, Rink. p. I-773, 28 punktas).

27 — 2010 m. sausio 19 d. Sprendimas *Kücükdeveci* (minėtas 24 išnašoje, 50 punktas).

28 — Sprendimai *Arcelor* (minėtas 26 išnašoje, 26 punktas) ir *Test Achats* (minėtas 26 išnašoje, 29 punktas), taip pat 2011 m. kovo 17 d. Sprendimas *AJD Tuna* (C-221/09, Rink. p. I-1655, 93 punktas).

29 — Sprendimas *Arcelor* (minėtas 26 išnašoje, 26 punktas).

— Situacijų panašumas

61. Reglamentu Nr. 1782/2003 įvestos bendrosios išmokos, kaip ir anksčiau taikytas su produkcija susietas rėmimas, pirmiausia skirtos užtikrinti tinkamą žemės ūkio bendruomenės pragyvenimo lygį³⁰; tai yra vienas iš bendros žemės ūkio politikos tikslų (SESV 39 straipsnio 1 dalies b punktas (anksčiau – EB 33 straipsnis).
62. Atsižvelgiant į šio reglamento 42 straipsnio 3 dalies tikslą suteikti naujiems ūkininkams galimybę gauti bendrąją išmoką ir taip užtikrinti jiems tinkamą pragyvenimo lygį, jaunųjų ūkininkų, pirmą kartą įsikuriant gavusių paramą pagal Kaimo plėtros programą, sudarytą vadovaujantis Reglamentu Nr. 1698/2005, padėtis nė kiek nesiskiria nuo kitų naujų ūkininkų.
63. Karaliaus dekreto Nr. 1470/2007 9 straipsnio 2 dalies b punktu įgyvendinama Reglamento Nr. 1782/2003 42 straipsnio 3 dalis, todėl juo turi būti siekiama to paties tikslo.
64. Ispanijos vyriausybė tvirtina, kad Karaliaus dekreto Nr. 1470/2007 9 straipsnio 2 dalies b punktas atsirado dėl to, jog nacionalinis rezervas nėra begalinis, ir noromis nenoromis tenka įvesti papildomų apribojimų. Ispanijos vyriausybės teigimu, juos įvedant Karaliaus dekretu pasitelkiami Reglamento Nr. 1698/2005 22 straipsnyje nurodyti kriterijai, todėl jie atitinka naująsias bendros žemės ūkio politikos gaires, pagal kurias du ligšioliniai BŽŪP ramsčiai – viena vertus, rinkos kainų palaikymas ir pajamų rėmimas ir, kita vertus, kaimo plėtra – nebėra aiškiai atskirti, o veikia vienas kitą papildomai ir persipina, tačiau didesnė svarba aiškiai teikiama kaimo plėtrai.
65. Tačiau tokio siekio atsižvelgti į kaimo plėtros tikslus padarinys negali būti tas, kad jaunesni ūkininkai, kurie pirmą kartą įsikurdami gavo paramą pagal Kaimo plėtros programą, sudarytą vadovaujantis Reglamentu Nr. 1698/2005, atsidurtų kitokioje padėtyje nei kiti nauji ūkininkai, kai kalbama apie Reglamento Nr. 1782/2003 esmę sudarantį poreikį užsitikrinti pajamų rėmimą. Į šiuos tikslus reikia atsižvelgti vertinant, ar egzistuoja objektyvios priežastys taikyti skirtingą požiūrį.

30 — Žr. Reglamento Nr. 73/2009 (minėtas 3 išnašoje) 25 ir 27 konstatuojamąsias dalis.

— Objektivių priežasčių taikyti skirtingą požiūrį egzistavimas

žemės ūkio valdą, kad su tuo susijusios didelės investicijos atsipirktų, o žemės ūkio veikla būtų vykdoma iš tiesų tvariai.

66. Nacionalinis rezervas, kaip teisingai pastebi Ispanijos ir Vokietijos vyriausybės, yra ribotas. Iš Reglamento Nr. 1782/2003 42 straipsnio 1 ir 2 dalies išplaukia, kad tam skirtos lėšos negali viršyti tam tikros viršutinės ribos. Be to, kaip rodo šio straipsnio 4 ir 5 dalys, jis gali būti naudojamas ne tik naujiems ūkininkams remti. Todėl, nepaisant šiame straipsnyje nustatytų prioritetinės tvarkos taikymo ir mažinimo taisyklių, gali būti tikslinga naujų ūkininkų, pagal šio straipsnio 3 dalį galinčių turėti teisę į bendrąją išmoką, ratą apriboti.

69. Kalbant apie konkrečią 40 metų amžiaus ribą, pažymėtina, jog teisės aktų leidėjas, kaip ir socialinės ir užimtumo politikos srityje³¹, turi turėti įvertinimo prerogatyvą, kuri galėtų būti tikrinama tik tuo atžvilgiu, ar nustatyta amžiaus riba nėra akivaizdžiai netinkama. Tačiau šiuo atveju taip nėra. Juk galima daryti prielaidą, kad jaunesnis nei 40 metų asmuo pakankamai ilgai valdys žemės ūkio valdą ir taip prisidės prie tvarios žemės ūkio ir kaimo plėtros.

67. Austrijos vyriausybė teigia, kad parama ypač galėtų būti skiriama tiems, kurie jau yra gavę Reglamento Nr. 1698/2005 20 straipsnio a punkto ii papunktyje ir 22 straipsnyje reglamentuojamą įsikūrimo išmoką, nes jie pasižymi asmeninėmis ir verslininkų savybėmis, leidžiančiomis tikėtis, kad žemės ūkio veiklą vykdys rimtai ir tvariai.

70. Be to, kaip pastebi Ispanijos, Vokietijos ir Austrijos vyriausybės, tai, kad Karaliaus dekreto Nr. 1470/2007 9 straipsnio 2 dalies b punkte remiamasi Reglamento Nr. 1698/2005 dėl kaimo plėtros 22 straipsnyje nustatytais kriterijais, atitinka naujasis bendros žemės ūkio politikos gaires. Reglamento Nr. 1782/2003 21 konstatuojamojoje dalyje nustatyta, kad siekis užtikrinti tinkamą žemės ūkio bendruomenės pragyvenimo lygį glaudžiai susijęs su kaimo vietovių išlaikymu. Be to, šiame reglamente numatytas rėmimo lėšų perskirstymas, daugiau jų skiriant kaimo plėtrai. Juo įvedama privaloma laipsniško tiesioginių išmokų mažinimo (vadinamojo

68. Prie šių savybių priklauso ir amžius, nes galima daryti prielaidą, kad jaunieji ūkininkai pakankamai ilgai valdys savo naujai įkurtą

31 — 2007 m. spalio 16 d. Sprendimas *Palacios de la Villa* (C-411/05, Rink. p. I-8531, 68 punktas) ir 2010 m. sausio 12 d. Sprendimas *Petersen* (C-341/08, Rink. p. I-47, 70 punktas). Žr. ir mano 2010 m. gegužės 6 d. išvadą 2010 m. spalio 12 d. byloje *Andersen* (C-499/08, Rink. p. I-9343, 54 punktas).

„moduliuojamo“) sistema, taip sutaupyta lėšas skiriamai kaimo plėtros priemonėms finansuoti³².

vadovaujantis Reglamentu Nr. 1698/2005, tačiau ne tie, kurie jį gavo vadovaujantis Reglamentu Nr. 1257/1999, kur numatytos tokios pačios sąlygos. Komisija per posėdį šioms abejonėms pritarė.

71. Ispanijos teisės nuostata, pagal kurią išmokas iš nacionalinio rezervo gali gauti tik jaunesni ūkininkai, kurie jau yra gavę išskiriamą išmoką pagal Reglamentą Nr. 1698/2005, atitinka bendros žemės ūkio politikos tikslus ir skatina kaimo plėtrą. Taip suteikiama papildomų galimybių toliau sėkmingai plėtoti savo veiklą ūkininkams, kurie jau yra gavę pirmą kartą išskiriamą paramą ir kuriuos ypač verta toliau skatinti, kartu užtikrinant, kad ES lėšos bus panaudotos prasmingai ir nuosekliai.

72. Taigi egzistuoja svarios objektyvios priežastys, kuriomis iš esmės galima pateisinti nagrinėjamą skirtingą požiūrį į ūkininkus, kurie pirmą kartą išskurdami gavo paramą pagal Kaimo plėtros programą, parengtą vadovaujantis Reglamentu Nr. 1698/2005, ir kitus naujus ūkininkus.

73. Tačiau Graikijos vyriausybė išvelgia neleistiną skirtingą požiūrį dėl to, kad Karaliaus dekreto Nr. 1470/2007 9 straipsnio 2 dalies b punkte minimi tik tie jaunesni ūkininkai, kurie pirmą kartą išskurdami gavo paramą pagal Kaimo plėtros programą, parengtą

74. Reglamento Nr. 1698/2005 nuostata nuo 2007 m. sausio 1 d. pakeitė atitinkamą Reglamento Nr. 1257/1999 nuostatą³³. Taigi 2007 m., ko gero, buvo ir naujų, ir jaunų ūkininkų, ir gavusių paramą, mokamą pirmą kartą išskiriamą pagal ES teisės aktą, skirtą kaimo plėtrai skatinti, tačiau ne pagal Reglamentą Nr. 1698/2005, kaip to reikalaujama Karaliaus dekreto Nr. 1470/2007 9 straipsnio 2 dalies b punkte, o pagal ankstesnį Reglamentą Nr. 1257/1999, kuriame iš esmės buvo nustatyti tie patys kriterijai. Reikia pripažinti, kad Graikijos vyriausybė teisi tvirtindama, kad neaišku, kiek pirmojo išskūrimo momentas gali būti objektyvi priežastis neleisti tokiems ūkininkams pasinaudoti iš nacionalinio rezervo mokama parama.

75. Atsakydama į klausimą Ispanijos vyriausybė per posėdį paaiškino, kad Ispanijos teisės aktų leidėjas pagal įstatymus privalėjo padaryti nuorodą į aktualų Sąjungos reglamentą, tačiau, kalbant apie išskūrimo momentą,

32 — Žr. Reglamento Nr. 1782/2003 5 konstatuojamąją dalį ir Reglamento Nr. 73/2009 (minėto 3 išnašoje) 8 ir 9 konstatuojamąsias dalis.

33 — Žr. Reglamento Nr. 1698/2005 93 straipsnio 1 dalį ir 94 straipsnio 1 dalį bei 70 konstatuojamąją dalį.

jokio skirtingo požiūrio nėra. Tai patvirtino ir *Coordinadora*.

iii) Rinkos ir konkurencijos iškraipymo vengimas

76. Įvertinti, ar Karaliaus dekreto Nr. 1470/2007 9 straipsnio 2 dalies b punktas šiuo atžvilgiu iš tiesų lemia skirtingą požiūrį, turi nacionalinis teismas. Viena vertus, tikėtina, kad atitinkami atvejai buvo reglamentuoti ankstesniuose dekretuose, kita vertus, neatmestina galimybė, kad ši nuostata taikoma taip, jog nuoroda į Reglamentą Nr. 1698/2005 suprantama ir kaip nuoroda į Reglamentą Nr. 1257/1999.

79. Kalbant apie trečiąją ir paskutinį Reglamento Nr. 1782/2003 42 straipsnio 3 dalies reikalavimą vengti rinkos ir konkurencijos iškraipymo, pažymėtina, jog nematyti, ir nė vienas iš bylos dalyvių to nepareiškė, kad dėl Karaliaus dekreto Nr. 1470/2007 9 straipsnio 2 dalies b punkto toks iškraipymas atsiranda.

77. Neatsižvelgiant į tai, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat turi įvertinti, ar egzistuoja aplinkybės, rodančios, kad, suteikiant teisę gauti iš nacionalinio rezervo naujiems ūkininkams skiriamą paramą tik tiems jauniems ūkininkams, kurie pirmą kartą įsikurdami gavo paramą pagal Kaimo plėtros programą, parengtą vadovaujantis Reglamentu Nr. 1698/2005 (arba galbūt Reglamentu Nr. 1257/1999), buvo pasielgta neproporcingai. Pats teisės aktas nesuteikia jokio pagrindo taip manyti.

e) Išvada

78. Su sąlyga, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas tai dar patikrins, konstatuotina, kad Karaliaus dekreto Nr. 1470/2007 9 straipsnio 2 dalies b punktas nepažeidžia vienodo požiūrio principo.

80. Kadangi į kitus iš teismo praktikos kylančius reikalavimus, kurie keliami valstybėms narėms, besinaudojančioms savo diskrecija įgyvendinant Sąjungos teisę, jau buvo atsižvelgta, darytina išvada, kad – su sąlyga, jog prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas tai dar patikrins – tai, jog valstybė narė, pasinaudodama Reglamento Nr. 1782/2003 42 straipsnio 3 dalyje numatyta galimybe suteikti naujiems ūkininkams teisę į bendrąsias išmokas, mokamas iš nacionalinio rezervo, suteikia ją tik tiems jauniems ūkininkams, kurie pirmą kartą įsikūrė pagal Kaimo plėtros programą, sukurtą vadovaujantis Reglamentu Nr. 1698/2005, yra suderinama su Reglamento Nr. 1782/2003 42 straipsnio 3 dalimi.

f) Dėl kitų Karaliaus dekreto Nr. 1470/2007 9 straipsnio 2 dalies b punkte nustatytų sąlygų

81. Kaip jau minėta, Karaliaus dekreto Nr. 1470/2007 9 straipsnio 2 dalies b punkte taip pat reikalaujama, kad jaunas ūkininkas dirbtų tam tikrame sektoriuje, konkrečiai tariant, viename iš Reglamento Nr. 1782/2003 VI priede minimų sektorių, išskyrus sėklų gamybą. Be to, jaunas ūkininkas negali būti gavęs jokių bendrųjų išmokų iš nacionalinio rezervo.

82. Atliktas įvertinimas parodė, kad Reglamento Nr. 1782/2003 42 straipsnio 3 dalyje valstybėms narėms suteikiama diskrecija

pačioms nustatyti konkrečias sąlygas, kuriomis nauji ūkininkai gali gauti bendrąsias išmokas iš nacionalinio rezervo. Todėl iš pirmo žvilgsnio nėra jokio pagrindo teigti, kad valstybė narė neturi teisės skatinti tik tam tikrų žemės ūkio sektorių. Jei reikės, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turės įvertinti, ar toks skatinimas kartais nepažeidžia vienodo požiūrio principo. Pats teisės aktas tokiam vertinimui pagrindo nesuteikia.

83. Kalbant apie kitą sąlygą, kad jaunas ūkininkas negali būti gavęs jokių bendrųjų išmokų iš nacionalinio rezervo, pažymėtina, kad ji greičiausiai atitinka nacionalinio rezervo prasmę ir tikslą: ūkininkas, jau gavęs bendrąją išmoką, negali gauti daugiau išmokų iš naujo rezervo kaip „naujas“ ūkininkas.

V — Išvada

84. Todėl siūlau Teisingumo Teismui į *Tribunal Supremo* pateiktą klausimą atsakyti taip:

Su sąlyga, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas tai dar patikrins, tai, jog valstybė narė, pasinaudodama Reglamento Nr. 1782/2003 42 straipsnio

3 dalyje numatyta galimybė suteikti naujiems ūkininkams teisę į bendrąsias išmokas, mokamas iš nacionalinio rezervo, suteikia ją tik tiems jaunesiems ūkininkams, kurie pirmą kartą įsikūrė pagal Kaimo plėtros programą, sukurtą vadovaujantis Reglamentu Nr. 1698/2005, yra suderinama su Reglamento Nr. 1782/2003 42 straipsnio 3 dalimi.